

LUCAS EN HET BOEK VAN DELF

MARTIN KRUINIGER

22

Inhoud

Voorwoord	2
Proloog	3
1. het Boekje dat Niet Bestond	5
2. de Grond waar Nog Geen Stad Staat	9
3. Water, Land en Wantrouwen.....	15
4. de Saboteurs van het Veen	19
5. de Ontmaskering.....	22
6. de Nacht van het Grote Water	26
7. het Geheime Perkament	30
8. Strijd om Delf.....	34
9. Wat Achterblijft.....	38
10. Terug in het Heden.....	42
Nawoord.....	45

© Copyright 2025 door Martin Kruiniger – Alle rechten voorbehouden.

Het is niet toegestaan om enig deel van dit document te reproduceren, te dupliceren of door te geven, noch in elektronische vorm, noch in gedrukte vorm. Het opnemen van deze publicatie is streng verboden.

Voorwoord

Delft is een stad vol verhalen. Sommige ken je. Andere liggen verborgen onder het water, achter oude muren of diep verscholen in eeuwenoude akten waar niemand meer naar kijkt. Maar één verhaal is bijna helemaal verdwenen. Het verhaal van Delf. Niet Delft zoals wij het kennen, maar de plek ervoor. Het begin. De eerste schop in de grond, de eerste geul door nat veen, de eerste mensen die geloofden dat een nederzetting kon groeien op een plek waar water altijd sterker leek.

Dit boek begint op een rommelmarkt. Met een oud leren schriftje dat eigenlijk niet had mogen bestaan. Een boekje dat een geheim draagt dat honderden jaren heeft liggen wachten. En met een jongen die dat geheim per ongeluk wakker maakt.

Lucas dacht dat geschiedenis alleen in boeken stond. Dat verleden iets was dat je kon lezen, niet iets dat je kon voelen. Tot de dag dat het horloge begon te tikken. Tot de dag dat de mist kwam. Tot de dag dat hij samen met Josefien, Chase en het kleine maar dappere Spot in een tijd belandde waarin alles nog moest beginnen.

Dit verhaal gaat over moed, keuzes en wat er gebeurt als je ontdekt dat de toekomst soms in het verleden ligt.

En dit verhaal begint hier.
Bij *Delf*.

Proloog

De regen viel zacht op het dak van de abdij. Niet hard genoeg om te storen, maar precies genoeg om de stilte te vullen. In een donkere ruimte, verlicht door één flakkerende kaars, boog een jonge monnik zich over een vel perkament. Zijn hand trilde licht terwijl hij de ganzenveer opnieuw in de inkt doopte.

Hij keek achter zich. Niemand. Alleen het zachte druppelen van water langs de stenen muren.

Voor hem lag een belangrijke opdracht. De woorden die hij schreef zouden het land bepalen van generaties die nog niet eens geboren waren. De schenking die hij noteerde, kwam van de graaf zelf. Hij had zijn naam al meerdere keren zorgvuldig opgeschreven. Floris. De letters glommen nog vochtig in het kaarslicht.

De monnik ademde diep in. Hij wist dat deze akte niet zomaar een administratief stukje tekst was. Dit document zou grenzen verleggen. Paden openen. Water sturen. En een nederzetting een naam geven die niemand ooit zou vergeten.

Hij streek het vel voorzichtig glad. Buiten rook hij nat gras. Binnen rook hij de scherpe geur van inkt. Hij wist dat hij haast moest maken. Er waren mannen die deze akte liever nooit zouden zien. Mannen die niet wilden dat het land werd weggegeven aan de broeders van Egmond.

Hij schreef verder.
In delf.

Het woord gleed over het perkament alsof het zichzelf opschreef. De monnik fronste. Delf. De geul die gegraven werd om water af te voeren. De smalle strook die misschien ooit meer kon worden dan alleen een gegraven kanaal.

Hij blies zachtjes over de inkt. De letters droogden langzaam. De kaars flakkerde.

Achter hem klonk een voetstap.

Hij verstijfde. Keek niet om. Wist dat hij dat beter niet kon doen. Zijn hand gleed naar het kleine leren boekje dat naast hem lag. Een boekje waarin hij de eerste kopie had gemaakt. Voor veiligheid. Voor zekerheid. Voor later.

De voetstap kwam dichterbij.

De monnik sloot het leren boekje haastig en duwde het in zijn mantel. Hij stond op, draaide zich langzaam om en zag een donkere gestalte in de deuropening. De kaars doofde uit. De kamer werd zwart.

Alleen het natte perkament op tafel bleef achter.
En de naam.
Delf.

De wind gierde door de kloostergang en nam een losse veer mee.
Ver weg.
Naar een toekomst waarin een jongen en zijn zus dat boekje ooit zouden vasthouden.

En waarin een oud horloge zou beginnen te tikken.

1. het Boekje dat Niet Bestond

De lucht boven de Delftse binnenstad hing vol zomerwarmte toen Lucas en Josefien tussen de kraampjes van de rommelmarkt liepen. De geur van oude boeken, kaneelbroodjes en metaal hing in de lucht. Chase liep met zijn neus laag over de grond en scharrelde tussen dozen alsof hij zelf op zoek was naar een schat. Spot zat hoog in Josefien haar haar, half verstopt zoals altijd, maar met twee glanzende oogjes die alles in de gaten hielden. Lucas vond rommelmarkten geweldig. Hij had al vaker iets onverwachts gevonden, maar vandaag voelde anders. Alsof er iets hing in de lucht dat op hem wachtte.

Josefien bleef plots stilstaan bij een kraam waar de verkoper amper aandacht had voor wat hij verkocht. Hij zat voorovergebogen in een stoeltje, verdiept in een schermpje. Op zijn tafel lagen stapels vergeelde kranten, roestige sleutels, bekers met afgebladderde patronen en één klein leren boekje dat half onder een tijdschrift stak. Josefien boog zich en trok het boekje voorzichtig naar zich toe. Het voelde vreemd warm, bijna alsof iemand het net nog had vastgehouden. Ze sloeg de kaft open en haar adem stokte. De bladzijden waren dik en gelig, met symbolen die eruitzagen als waterlijnen en kronkelende tekens.

Lucas keek mee. “Wat is dat voor boekje?” vroeg hij.
“Geen idee. Maar het voelt oud,” fluisterde Josefien. Ze scheen bijna bang het hardop te zeggen. Spot kroop iets hoger in haar haar en piepte zacht, alsof ze iets voelde dat Josefien zelf nog niet doorhad.

Ze hield het boekje omhoog. “Meneer, hoeveel kost deze?”
De man keek nauwelijks op. “Wat kost wat?”
“Dit boekje.”

Hij kneep zijn ogen tot spleetjes, schudde zijn hoofd en zei: “Had ik dat? Vijf euro dan maar.”

Lucas keek Josefien aan. “Je gaat het toch niet...?”
Maar Josefien had haar portemonnee al gepakt. Ze gaf precies vijf euro, alsof dat boekje al van haar was vanaf het moment dat ze het zag. De verkoper draaide zich weer naar zijn telefoon. De transactie voelde bijna te makkelijk. Te toevallig.

Ze liepen verder, maar Josefien bleef het boekje tegen zich aantrekken. Spot snuffelde eraan en kroop vervolgens weer op haar vertrouwde plekje. Chase keek er even naar, snoof diep en blafte één keer. Niet vrolijk. Waarschuwing.

Thuis in de woonkamer gingen ze meteen op de bank zitten. Lucas trok de gordijnen iets dichtter. Niet dat iemand hen kon zien, maar het voelde alsof ze iets gingen ontdekken dat niet voor iedereen bestemd was. Josefien legde het boekje op haar schoot en streek de kaft glad. Hij voelde steviger dan je zou verwachten van iets dat zo oud leek. Aan de binnenkant van de kaft zat een bobbeltje, zo klein dat ze het eerst niet had gezien.

“Wat is dat?” vroeg Lucas.

“Geen idee. Het zit onder het leer.” Josefien voelde er voorzichtig overheen. Haar vingers trilden toen ze het bobbeltje indrukte.

Het gebeurde in een fractie van een seconde. Josefien hapte naar adem. Haar ogen werden glazig. Spot piepte luid en dook dieper weg in haar haar. Chase sprong overeind, alle spieren strak. Lucas schrok. “Josefien? Wat gebeurt er?”

Visioenen stroomden door haar heen. Korte flitsen. Een kaars boven een donker bureau. Een monnik die met trillende hand schrijft. Een zegel met een kruis. Water dat door een geul stroomt. Een naam in glanzende inkt. Floris.

Dan nog één beeld. Een woord. Delf.

Josefien trok haar hand terug en wankelde even. Lucas pakte haar arm.

“Wat zag je?”

Ze knipperde langzaam en slikte. “Ik zag... een monnik. Een document. En dat woord.”

“Welk woord?”

“Delf. Niet Delft. Alleen Delf.”

Lucas voelde zijn hart sneller slaan. De naam klonk alsof die rechtstreeks uit een geschiedenisboek kwam. En dat deed hij ook. “Delf is oud. Veel ouder dan Delft. Het is verbonden met de graaf die hier land schonk aan de abdij van Egmond.”

Josefien keek hem aan. “Hoe weet jij dat nou weer?”
Lucas grijnsde nerveus. “Ik lees dingen. Weet je toch.”

Ze bladerde verder in het boekje en zag op één van de eerste pagina's een bijna vervaagde zin die eruitzag alsof hij half was weggerukt, half achtergelaten. Ze bewoog het boekje zodat het licht erop viel.

Lucas kwam dichterbij. “Lees dat eens.”

Josefien fluisterde, bijna aarzelend: “Geschonken aan de broeders van Egmond...”

Toen gebeurde het.

Het oude horloge dat Lucas altijd bij zich droeg, begon te tikken.

Eerst zacht.

Tik... tak...

Ze keken elkaar aan.

Even stilte.

Tik... tak...

Harder.

Het licht in de kamer leek te veranderen. De lucht werd dikker, alsof er mist tussen de meubels hing. Chase gromde zacht. Spot verstopte zich volledig achter Josefien haar oor. Het horloge trilde in Lucas zijn hand. De mist werd grijzer, dichter.

Lucas zag iets. Niet duidelijk. Niet helemaal. Maar genoeg om te weten dat dit geen normale mist was. Vaag tekenden zich contouren af. Houten huizen. Wankelende palen. Mensen die gebogen stonden te graven. De geur van nat veen vulde zijn neus, alsof de kamer niet meer de kamer was.

“Lucas...” fluisterde Josefien.

Hij knikte. “Ik weet het.”

Tik... tak...

Het geluid vulde nu de hele kamer, luider dan klokslagen in een oude kerktoren.

De mist werd een muur. De beelden werden scherper.
Een jongen die hen aankijkt.
Een geul vol modder.
Een hand die naar hen reikt uit een andere tijd.

Laatste
Tik... tak...

De kamer flitste wit.

Alles verdween.

2. de Grond waar Nog Geen Stad Staat

De wereld kwam terug als een klap in zijn maag. Lucas voelde hoe zijn voeten weggleden en hij met een plons in iets kouds en nats terechtkwam. Modder kroop meteen in zijn schoenen. Hij hapte naar adem. De scherpe geur van veen en rottende planten trok in zijn neus. Hij kneep zijn ogen dicht, veegde zijn gezicht af en opende ze weer.

Dit was niet hun woonkamer.

Overal om hen heen lag nat land. Geen stenen stoepen, geen bakstenen huizen, geen trams of fietsen. Alleen een bruin, zacht veenlandschap met plassen water en gras dat er moe uitzag. In de verte zag hij houten palen, een paar lage huisjes met rieten daken en rook die langzaam de lucht in trok. De lucht zelf was grijs, maar helder genoeg om te zien dat hier nog niets was wat ook maar leek op de binnenstad van Delft.

“Is iedereen oké?” Lucas’ stem trilde een beetje, al deed hij zijn best dat te verbergen.

“Hangt ervan af wat je oké noemt,” mompde Josefiën. Ze zat op haar knieën in de modder, haar spijkerbroek volledig verpest. Spot stak haar kopje uit het haar van Josefiën, keek naar de modder, piepte verontwaardigd en dook weer weg.

Chase stond tot zijn buik in een bruine plas. Hij schudde zich uit, waardoor er een regen van modderspetters over Lucas en Josefiën heen vloog.

“Chase, serieus,” zuchtte Lucas, al kon hij een grijns niet helemaal onderdrukken. “We zijn net vijf seconden in de middeleeuwen en jij bent nu al een modderbom.”

“Dus je geeft het toe,” zei Josefiën. “Middeleeuwen.”

Lucas keek om zich heen. “Kijk dan. Geen straat, geen toren, geen grachten zoals wij ze kennen. Dit is voor alles. Dit is...” Hij slikte. “Dit is Delf. Of tenminste, wat het nog moet worden.”

Hij hoorde stemmen. Niet dichtbij, maar ook niet ver genoeg om te negeren. Lage mannenstemmen, gelach, een vloek die hij niet helemaal begreep. Het klonk grover, ouder. Josefiën draaide haar hoofd. “Ze

spreken Nederlands, toch?”

“Een oudere vorm,” zei Lucas zacht. “Maar we kunnen het voor een deel volgen. Hoop ik.”

Ze kropen uit de diepste modderrand en liepen richting de geluiden. Elke stap zoog hun voeten een beetje naar beneden. De lucht rook naar nat hout en rook van open vuur. Chase liep nu voorop, steeds kort stoppend om geuren op te snuiven die hij nog nooit eerder had geroken. Spot leek zich zo klein mogelijk te maken in Josefiën haar haar.

Tussen hen en de huisjes liep een geul. Niet breed, maar diep genoeg om water af te voeren. Aan beide kanten stonden mannen met blote armen te graven met houten schoppen. Hun kleren waren grof geweven, hun voeten in leren of stoffen omslagen gewikkeld. Dikke kluiten natte aarde werden omhoog geschept en op hopen gegooid. Het water in de geul bewoog langzaam, troebel en zwaar.

“Dit is het,” fluisterde Lucas. “Ze zijn de geul aan het graven. De delf. Dat kanaal wordt later de Oude Delft.”

Josefiën keek naar de mannen. Er hing spanning in hun bewegingen. Hard werken, weinig praten. “Het ziet er niet echt uit als een toeristenfolder,” mompelde ze.

“Welkom in het echte begin van een stad,” zei Lucas.

Een stem klonk vlakbij. “Hé, wat doen jullie daar?”

Lucas draaide zich om, zijn hart sloeg een slag over.

Voor hen stond een jongen van ongeveer hun leeftijd. Iets ouder misschien. Zijn haar was slordig in zijn nek gevallen, zijn gezicht bruin van modder en zon. Hij droeg een linnen tuniek tot net boven zijn knieën, met een touw om zijn middel. Zijn voeten waren nat. Hij keek hen aan alsof ze zojuist uit de lucht waren gevallen.

Lucas voelde zichzelf paniek krijgen. De jongen keek naar zijn spijkerbroek, zijn gym schoenen, Josefiën haar trui met opdruk, Chase met zijn halsband en Spot die net boven Josefiën haar haar uitstak. Niets klopte hier.

“Wij eh...” begon Lucas. Zijn hersenen leken zich tegelijk te vullen met alle foute antwoorden die hij kon geven.

“We zijn verdwaald,” zei Josefien snel. “We kwamen van verderop. En toen... raakten we van het pad af.”

De jongen keek langs hen heen. “Er is hier helemaal geen pad.”

“Dat verklaart een hoop,” zei Lucas, zonder na te denken.

Tot zijn opluchting verscheen er een kleine, onverwachte glimlach om de mond van de jongen. “Je praat raar,” zei hij. “Maar je accent is niet van heel ver. Hoe heten jullie?”

“Lucas,” zei Lucas. Hij wees naar zijn zus. “Dit is Josefien. Dat is Chase. En dat is Spot.”

De jongen keek naar de hond, toen naar de cavia in Josefien haar haar.

“Die kleine rat komt vast van de duivel,” zei hij droog.

Spot piepte verontwaardigd. Josefien trok beschermend haar schouder iets op. “Ze luistert beter dan de meeste mensen die ik ken,” zei ze.

“Ik ben Bastijn,” zei de jongen. “Mijn vader graaft daar.” Hij knikte naar de mannen bij de geul. “Als hij jullie ziet, gaat hij vragen stellen.”

Lucas slikte. “Wat voor vragen?”

“De soort waarbij je eerst moet werken en dan pas mag uitleggen wie je bent,” zei Bastijn. “En als hij het niet gelooft, mag je nog langer werken.”

De drie keken tegelijk naar de geul. Naar de natte aarde, de blaren op de handen van de mannen, de zweetdruppels op hun voorhoofden. Lucas voelde zich kleiner worden. Hij was gewend om dingen te lezen over ontginning, waterbeheer en dijken. Het zag er in zijn hoofd altijd netjes en overzichtelijk uit. Hier was het gewoon zwaar. Modderig. Echt.

“Wat zijn jullie precies aan het doen?” vroeg hij.

Bastijn keek hem aan alsof hij een rare vraag stelde. “We zijn de delf aan het maken,” zei hij. “De geul. Zodat het water weg kan. Zodat we hier misschien ooit kunnen wonen zonder weg te zakken.” Zijn blik werd even serieuzer. “Als het water tenminste wil luisteren.”

Josefien volgde met haar ogen het water in de geul. “Dus dit is... Delf,” zei ze zacht.

Bastijn knikte. “Delf ja. Er is hier verder nog niet veel. Maar we maken het groter.”

Lucas voelde een rilling langs zijn rug. Dit was het. Dit moment, deze plek, deze mensen. Het begin van alles wat hij kende, alles waar hij doorheen was gelopen in het Delft van nu. Alleen bestond dat Delft hier nog niet. Hier was het nog een gevecht tussen land en water.

Voordat hij iets terug kon zeggen, klonk er een harde stem vanaf de geul. “Bastijn. Wie zijn dat?”

Een man met brede schouders, een verweerd gezicht en modder tot aan zijn knieën keek strak hun kant op. Zijn blik gleed over Lucas en Josefiën, bleef hangen bij hun kleren en bij Chase, die nu met zijn staart kwispelde alsof het allemaal een leuk spelletje was.

“Vrienden,” zei Bastijn snel. “Ze komen helpen graven.”

Lucas voelde zijn mond openvallen. Hij opende hem om te protesteren, maar Josefiën gaf hem een scherpe por in zijn zij. “Ja,” zei ze. “We kunnen helpen.”

De man snoof. “Iedereen zegt dat hij komt helpen. Maar als de blaren komen, lopen ze weg. Kom dan. Laat maar zien of jullie handen net zo sterk zijn als jullie tong.”

Ze liepen achter Bastijn aan naar de rand van de geul. Lucas voelde de blikken van de andere mannen op zich branden. Chase draafde vrolijk mee, alsof hij eindelijk doorhad dat dit een avontuur was. Spot bleef doodstil zitten. Ze leek de spanning te voelen, ondanks haar formaat.

Aan de rand van de geul lag een extra houten schop. De steel was ruw, vol splinters. Bastijn tilde hem op en duwde hem in Lucas’ handen. “Niet nadenken,” fluisterde hij. “Gewoon doen alsof je dit al jaren doet. Dan stelt niemand te veel vragen.”

Lucas keek naar de donkere, glibberige aarde. Hij voelde hoe zijn hart bonkte in zijn keel. “Hoe moeilijk kan het zijn,” mompelde hij.

Het antwoord kwam meteen. De schop gleed uit, zijn handen gleden mee en hij belandde half in de geul. Modder spatte omhoog tot op zijn gezicht. De mannen lachten. Josefiën sloeg een hand voor haar mond om haar

eigen lach te verbergen. Chase blafte enthousiast, alsof dit precies was wat hij had verwacht van Lucas in de middeleeuwen.

De man met de brede schouders schudde zijn hoofd. “Als jij een dijk moet bouwen, jongen, dan verzuipt dit land binnen de week,” zei hij. “Hoe kom jij hier terecht zonder eelt op je handen?”

“Ik... eh...” Lucas zocht naar woorden. Niet de waarheid. Niet hier. Niet nu.

“Hij komt van verderop,” zei Josefien weer. Haar stem klonk nu steviger.

“Daar hebben ze andere grond. Minder nat. Hij moet nog leren hoe echte aarde voelt.”

Er viel een korte stilte. Dan klonk er iets dat op een grijs leek in de stem van de man. “Dan gaat hij dat vandaag leren. En morgen ook. En zolang hij hier staat.”

Lucas hijgde zacht en zette de schop opnieuw in de aarde. Bastijn pakte een andere schop en ging naast hem staan. Hun bewegingen raakten langzaam op elkaar afgestemd. Graven. Heffen. Gooien. De aarde gleed met zompige geluiden op de hoop. Zijn handen deden pijn, maar ergens voelde hij ook iets anders. Iets dat leek op trots.

“En... wie is eigenlijk de baas hier?” vroeg Lucas tussen twee hijgende ademhalingen door. “Wie heeft besloten dat hier... Delf komt?”

Bastijn veegde met zijn arm langs zijn voorhoofd. “De heren praten hoog over een graaf en akten en monniken die schrijven. Maar wij voelen alleen het nat in onze kleren. De namen staan op papier. Wij maken de geul.”

Lucas slikte. Dit sloot aan op wat hij wist, op wat hij had gelezen, op de schenkingsakte uit het boekje. De wereld hier was kleiner, ruwer, maar de beslissingen die genomen werden, zouden eeuwenlang doorwerken.

Terwijl hij verder groef, ving hij twee stemmen op aan de overkant van de geul. Twee mannen spraken laag, maar de wind droeg hun woorden net ver genoeg.

“Als dit doorgaat, is ons land weg,” zei de eerste. “De abdij pakt wat onze vaders hadden.”

“Dan zorg je dat het niet doorgaat,” zei de tweede. “Een geul kun je graven. Een geul kun je ook weer breken.”

Lucas stopte even met graven. Zijn handen klemde zich om de schop. Hij keek naar Josefine. Zij had de woorden ook gehoord. Hij zag aan haar ogen dat ze het begreep. Dit ging niet alleen over water weggraven. Dit ging over macht. Over land. Over mensen die niet wilden dat Delf zou blijven bestaan.

“Niet staren,” fluisterde Bastijn. “Zij houden er niet van als je luistert.”

“Wie zijn dat?” vroeg Lucas zacht.

“Die zorgen voor problemen,” zei Bastijn. “En jullie willen niet degene zijn op wie ze die problemen afreageren.”

De lucht boven hen betrof iets. Een koele wind trok langs zijn natte nek. Lucas voelde een eerste rilling. Dit was geen rustige start van een stad. Dit was een spanningsveld. En ze stonden er middenin. Zonder plan. Zonder uitleg. Met alleen een oud boekje, een horloge dat net was stilgevallen en kennis uit een toekomst die hier nog lang niet bestond.

Hij wist één ding zeker.

Dit was nog maar het begin.

3. Water, Land en Wantrouwen

Lucas voelde zijn handen branden. Niet een beetje, maar diep, alsof de modder zelf onder zijn huid was gekropen. Elke keer dat hij de schop in de natte grond zette, leek het veen zich te verzetten. Het wilde hier blijven. Het wilde niet weg. Water glinsterde in de geul alsof het luisterde naar alles wat gezegd werd, alsof het wachtte.

“Niet zo,” zei Bastijn naast hem. “Je steekt te recht. Dan glijdt hij weg.” Lucas probeerde het opnieuw. Scheef. Meer kracht. Minder nadenken. Het hielp een beetje. Zijn schouders deden pijn, maar hij hield vol. Josefien stond iets verderop met een mand waarin ze plaggen aangaf. Ze had modder op haar wangen en een vastberaden blik die Lucas alleen kende wanneer ze zich ergens volledig op richtte. Spot zat nog steeds op haar schouder, doodstil, alsof ze wist dat dit geen moment was om te bewegen.

De mannen om hen heen praatten weinig. Af en toe klonk er een vloek, een lach, of het natte geluid van aarde die loskwam. De opzichter liep langs de rand van de geul, zijn blik scherp. Hij keek niet vriendelijk, maar ook niet vijandig. Het was de blik van iemand die niets cadeau gaf.

“Je handen zijn zacht,” zei hij plots tegen Lucas. Lucas schrok. “Dat kan kloppen,” zei hij voorzichtig. “Ik werk normaal... anders.” De man snoof. “Dat zie ik. Zachte handen graven geen land.” “Maar ze leren snel,” zei Bastijn. Te snel. Te fel.

De opzichter keek Bastijn aan. “Pas op wat je zegt.” Bastijn hield zijn blik vast, maar Lucas zag de spanning in zijn schouders. Toen draaide de man zich om en liep verder. Lucas ademde pas uit toen hij uit zicht was.

“Je had dat niet moeten zeggen,” fluisterde Lucas. Bastijn haalde zijn schouders op. “Iemand moet het zeggen. Hij luistert alleen nooit.”

Josefien kwam dichterbij. “Wie is hij?” “Niemand met macht op papier,” zei Bastijn. “Maar hier bepaalt hij wel

wat er gebeurt.”

Lucas dacht aan wat Bastijn eerder had gezegd. Over akten. Over monniken. Over namen die niet hier werden uitgesproken, maar wel alles veranderden.

Toen klonk er geroezemoes aan de andere kant van de geul. Twee mannen stonden dicht bij elkaar. Hun stemmen waren laag, maar boos. Lucas herkende ze van eerder. Dezelfde blikken. Dezelfde harde kaken.

“Ze nemen het,” zei de ene.

“Ze hebben het al genomen,” antwoordde de ander. “Met inkt. Met zegels.”

“Papier is niets,” gromde de eerste. “Water luistert niet naar papier.”

Lucas voelde hoe Josefien naast hem verstijfde. Zij hoorde het ook. Spot piepte zacht. Niet angstig, maar waarschuwend.

“Waar hebben ze het over?” fluisterde Josefien.

Bastijn keek strak voor zich uit. “Over land dat van hun vaders was. Over water dat nu een andere kant op gaat. Over een schenking waar zij niet om hebben gevraagd.”

Lucas slikte. “Die akte.”

Bastijn knikte. “De graaf heeft het land gegeven aan de broeders van Egmond. Dat zeggen ze tenminste. Wij zien alleen dat het werk doorgaat, en dat niemand ons vraagt of we dat willen.”

De woorden bleven hangen. Lucas dacht aan het boekje. Aan de monnik. Aan de naam Floris. In zijn hoofd waren het altijd lijnen geweest in een geschiedenisboek. Hier waren het ruzies. Blikken. Mensen die hun toekomst voelden wegglijden met elke schop aarde.

“Dus Delf is niet van iedereen,” zei Josefien zacht.

“Het is van niemand,” zei Bastijn. “Nog niet.”

Een schreeuw klonk verderop. Iemand was uitgegleden en tot zijn knieën in de geul beland. Gelach volgde, maar het klonk gespannen. De lucht

voelde zwaarder dan daarvoor. De wind draaide. Wolken schoven langzaam voor de zon.

Lucas werkte door, maar zijn aandacht verslapte. Hij luisterde. Naar stemmen. Naar toon. Naar wat niet hardop werd gezegd. Hij wist dit gevoel. Het gevoel vlak voordat iets misgaat.

“Vanavond,” fluisterde een stem.

“Niet hier.”

“Na zonsondergang.”

Lucas' hand verstijfde om de steel van de schop. Hij keek op, maar de mannen keken al weg. Alsof ze wisten dat hij had geluisterd.

“Ze zijn iets van plan,” zei hij zacht tegen Josefien.

“Ik weet het,” antwoordde ze. “Ik voel het.”

Spot knikte bijna onmerkbaar mee.

De opzichter blies op een hoorn. Het geluid sneed door de lucht.

“Genoeg voor vandaag. Morgenvroeg verder.”

Er ging een zucht door de groep. Vermoeidheid. Opluchting. Maar ook iets anders. Onrust.

De mensen liepen weg van de geul, richting de huisjes. Bastijn gebaarde dat Lucas en Josefien hem moesten volgen. “Jullie blijven bij ons,” zei hij.

“Niet rondzwerven.”

“Waarom niet?” vroeg Lucas.

Bastijn keek hem aan. “Omdat vreemden verdwijnen als het donker wordt.”

Ze liepen langs houten hutten. Rook kringelde omhoog uit openingen in de daken. Kinderen renden op blote voeten door de modder. Vrouwen zaten bij vuren en keken op toen Lucas en Josefien voorbijliepen. Sommige blikken waren nieuwsgierig. Andere gesloten.

Bij een hut bleef Bastijn staan. “Hier slapen jullie. Althans, zo goed als dat kan.”

Lucas keek naar binnen. Stro. Donker. Een geur die hij niet thuis kon

brengen. “Gezellig,” mompelde hij.
Josefien gaf hem een duw. “Niet zeuren.”

Binnen legden ze hun spullen neer. Chase ging meteen bij de ingang liggen, alert, zijn kop omhoog. Spot kroop voorzichtig uit Josefien haar haar en keek rond. Ze piepte zacht en kroop toen weer terug, alsof zelfs zij begreep dat dit geen veilige plek was.

“Wat als ze echt iets doen?” vroeg Josefien.
Lucas keek naar buiten, waar de lucht langzaam donkerder werd. “Dan zitten we er middenin.”
“En het horloge?”
Lucas voelde aan zijn jas. Stil. Geen tik. Geen teken.

Buiten klonk gelach. Te hard. Te geforceerd. En daaronder, bijna onhoorbaar, het kabbelen van water. Water dat niet wist van akten, van graven of van plannen, maar wel van breken.

Lucas kreeg het koud, ondanks de inspanning van de dag.
Dit was geen rustige nacht.

En hij wist zeker dat Delf die nacht zou veranderen.

4. de Saboteurs van het Veen

De nacht viel sneller dan Lucas had verwacht. Alsof de lucht niet wilde wachten op het donker en er met grote stappen naartoe liep. De hut waarin ze zaten werd al meteen kil. De enige warmte kwam van Chase, die dicht tegen Lucas aan lag, zijn ogen halfopen, zijn lichaam gespannen alsof hij elk geluid meerekende. Spot kroop onder Josefien haar kraag, veilig, maar alert.

Bastijn zat bij de deuropening en keek naar buiten. De serieuze blik op zijn gezicht paste niet bij zijn leeftijd. Het was een blik die iemand alleen krijgt als hij te vroeg heeft geleerd dat het leven niet altijd eerlijk is.

“Die mannen van vanmiddag,” zei Josefien zacht. “Ze gaan iets doen. Toch?”

Bastijn knikte. “Ze zijn boos. Al lang. Sommige families zijn hier al voordat de graaf iets opschreef op perkament. Ze vinden dat niemand van ver moet beslissen over hun land. En als dat wel gebeurt, willen ze het terugpakken.”

Lucas trok zijn benen omhoog en wreef zijn handen warm. “Dus ze willen de geul kapot maken.”

Bastijn keek hem strak aan. “Zou jij het toegeven als je het van plan was?”

Buiten klonk een doffe klap. Niet luid, maar zwaar. Iets dat niet hoorde bij een rustige avond. Chase sprong overeind en gromde. Josefien stond op. “Wat was dat?”

“Een schop,” zei Bastijn. “Of hout. Of iemand die iets verplaatst wat eigenlijk niet verplaatst moet worden.”

Hij stond op en pakte een kleine houten fakkel. “Blijf hier,” zei hij. “Ik ga kijken.”

“Geen sprake van,” zei Josefien meteen. “Wij gaan mee.”

“Jullie zijn vreemden,” zei Bastijn. “En vreemden vallen op in het donker.”

“Dan vallen we samen op,” zei Lucas. “En we kunnen goed luisteren. Misschien horen we iets wat jij niet hoort.”

Bastijn twijfelde, maar Chase besloot voor hen. Hij liep al naar buiten, snuffelend, zwiepende staart laag, precies tussen voorzichtig en waakzaam in. Bastijn zuchtte. “Dan gaan we zacht.”

Ze liepen langs de hutten. Het dorp was stil, op een paar flakkerende lichtpuntjes na. De lucht rook naar nat hout en wier, alsof het land zelf aan het ademen was. Bastijn hield hen laag bij de grond en wees naar de richting van de geul.

Van ver zagen ze schaduwen bewegen. Twee. Drie? Het was moeilijk te zeggen. Ze stonden bij de dijk. De lucht klopte om hen heen. Niet letterlijk, maar Lucas voelde het. Dit was een moment dat iets kon veranderen.

De mannen fluisterden.

“Vanavond,” zei een stem.

“Geen wachten,” zei een ander. “Het water staat hoog.”

“En morgen ligt Delf plat,” zei de derde.

Josefien hapte naar adem, te hard. Bastijn trok haar omlaag. “Stil.”

De mannen droegen houten stokken. Maar het waren geen gewone stokken. Het waren dikke palen, de soort die je gebruikt om de grond te doorboren. De dijk was niet groot, maar belangrijk. Als ze hem in het midden braken, zou het water het dorp overspoelen. Alles wat die mensen hadden opgebouwd zou wegspoelen. En niemand zou weten dat het geen ongeluk was.

“Als we niets doen,” fluisterde Lucas, “gaat het morgen mis.”

“En als we wel iets doen,” fluisterde Bastijn, “is het misschien nog erger.”

De mannen begonnen te duwen. De punt van een paal ging langzaam de dijk in. Het veen kraakte, droeg het niet graag, maar gaf mee. Water borrelde naar boven, een kleine straal die net te veel was om toeval te zijn.

“Stoppen kunnen we ze niet,” zei Josefien zacht. “Niet met z’n vieren.”

“Misschien wel,” zei Lucas. “Als we weten wat ze verder van plan zijn.” Hij kroop iets dichterbij, al blies elke instinctieve vezel in zijn lijf alarm.

Chase kroop naast hem. Spot werd een kleine trillende bol achter Josefien haar oor.

Toen Lucas dichterbij was, hoorde hij een zin die hem koud maakte.

“De geul is pas de eerste,” zei de leider. “Als het water komt, gaan ze naar hun eigen land terug. Niemand blijft waar het niet veilig is.”

“En als ze blijven?” vroeg een ander.

“Dan breken we nog een dijk.”

Het was geen driftige woede. Geen impuls. Het was een plan. Een berekend plan. Een plan dat niet alleen Delf zou raken, maar alle mensen hier.

Josfien pakte Lucas' arm. “We moeten terug.”

Hij knikte. “Nu.”

Ze wilden zich omdraaien, maar nog voor ze konden bewegen klonk er een andere stem.

Harder.

Dichterbij.

“Wat doen jullie hier?”

Alle drie verstijfden ze. Bastijn vloekte zacht. Achter hen stond iemand. Een grote silhouet, breder dan de anderen. De fakkel die hij in zijn hand had, wierp een gele gloed over zijn gezicht. Een gezicht dat boos was, maar vooral vastberaden.

“Jullie hebben niets hier te zoeken,” zei hij. “En als jullie ons werk verraden...”

Hij stapte dichterbij, de fakkel knetterde in de lucht.

Chase gromde diep. Spot piepte luid.

De man hief zijn hand, alsof hij ze wilde grijpen.

“Dan vergaat dit veen,” zei hij. “Maar jullie eerst.”

5. de Ontmaskering

Niemand zei iets. De stilte hing zwaar boven het veen, dikker dan de mist die laag over de grond kroop. Lucas voelde zijn hart bonzen in zijn keel terwijl de fakkel dichterbij kwam. Het licht likte langs de modderige dijk, langs de palen, langs de gezichten van de mannen. Hun ogen glansden. Niet van vuur, maar van woede die al lang vastzat.

“Wie zijn jullie?” vroeg de man opnieuw. Zijn stem was laag en beheerst, alsof hij zich inhield. Dat maakte het erger.

Bastijn deed een stap naar voren, precies tussen Lucas en de man in. “Wij horen hier,” zei hij. Zijn stem trilde niet, maar Lucas zag zijn handen. Ze stonden strak langs zijn lichaam. “Dit is ons land.”

“Jij misschien,” zei de man. Hij keek Bastijn aan, maar zijn blik gleed meteen weer door naar Lucas en Josefien. “Maar zij niet.” Zijn ogen bleven hangen bij Lucas zijn schoenen. Bij Josefien haar jas. Bij Chase. Bij Spot, die net zichtbaar haar kopje boven Josefien haar schouder uitstak.

“Vreemden brengen altijd vragen,” zei hij. “En vragen brengen problemen.”

Josefien voelde Spot beven. Ze legde haar hand over haar schouder, beschermend. “We willen geen problemen,” zei ze. “We willen alleen begrijpen wat hier gebeurt.”

De man lachte kort. Het klonk hard. “Begrijpen is voor mensen met tijd. Wij hebben geen tijd.”

Een andere man stapte dichterbij. “Ze hebben geluisterd,” zei hij. “Ik zag het. Ze stonden te dicht bij de dijk.”

Lucas wilde iets zeggen, maar zijn mond voelde droog. Hij dacht aan alles wat hij wist. Aan boeken. Aan jaartallen. Aan hoe hij altijd dacht dat geschiedenis logisch was. Oorzaak, gevolg. Hier was het geen les. Hier was het een keuze die levens kon breken.

“Wat jullie doen,” zei Josefien plots, “gaat niet alleen over land. Er wonen hier mensen. Kinderen.”

De leider keek haar scherp aan. “Kinderen groeien,” zei hij. “Land niet.”

Die woorden sneden. Lucas voelde boosheid opkomen, maar ook iets anders. Angst. Dit was geen misverstand. Dit was een overtuiging.

De man zette een stap dichterbij. De fakkel kwam zo dichtbij dat Lucas de hitte op zijn gezicht voelde. De lucht rook naar rook en nat leer. “Jullie hebben gezien wat jullie niet moesten zien,” zei hij. “En nu moeten we beslissen wat we met jullie doen.”

Chase gromde diep. Een waarschuwing. De man keek naar de hond en trok zijn mond scheef. “Zelfs jullie dieren voelen het.”

Het was dat moment. Het punt waarop alles kantelde.

Chase blafte.

Niet speels. Niet onzeker. Hard. Fel. Recht in het gezicht van de man. Zo onverwacht dat hij een halve stap achteruit deed. Niet veel. Maar genoeg.

“Rennen,” siste Bastijn.

Lucas voelde hoe zijn lichaam reageerde voordat zijn hoofd dat deed. Hij greep Josefien haar hand en trok haar mee. Ze renden. Modder spatte omhoog, plakte aan hun benen. Achter hen klonk geschreeuw. Woede. Vloeken. Het geluid van voeten die hen volgden.

“Ze komen!” riep Josefien, haar stem hoog van spanning.

“Ik weet het,” hijgde Bastijn. “Blijf bij mij.”

Ze doken het veen in, weg van de paden. Takken sloegen tegen Lucas zijn gezicht en armen. Hij voelde scherpe krassen, maar had geen tijd om ze te voelen. Alles ging tegelijk. Rennen. Ademen. Niet vallen.

Chase rende voorop, alsof hij de weg kende. Alsof hij wist waar het land steviger was. Spot piepte luid, een hoog geluid dat door Lucas zijn hoofd sneed. Josefien hield haar schouder vast, haar hand wit van spanning.

Een man struikelde achter hen. Lucas hoorde een plons en een vloek. Maar de rest kwam door. Ze waren met meer.

“Hier!” riep Bastijn plots. Hij draaide scherp naar links, richting een smalle sloot die bijna niet te zien was in het donker.

Lucas sprong, maar zijn voet bleef haken. Hij viel hard, zijn schouder klapte tegen de grond. De lucht werd uit zijn longen geslagen. Voor een moment zag hij alleen sterren.

“Lucas!” Josefien draaide zich om.

“Gal!” riep hij, al klonk het zwakker dan hij wilde.

Een schaduw doemde boven hem op. De leider. Zijn gezicht half verlicht. Zijn adem zwaar. Zijn hand uitgestoken. Lucas voelde paniek, rauw en koud. Geen horloge. Geen mist. Geen uitweg.

Toen beet Chase.

Niet om te verwonden. Maar hard genoeg om te stoppen. De man schreeuwde en trok zijn hand terug. Bastijn was er meteen. Hij greep Lucas bij zijn jas en trok hem overeind. Ze renden weer, sneller dan Lucas dacht dat hij kon.

Pas toen de hutten dichterbij kwamen, durfden ze te stoppen. Ze doken een lage opslagruimte in, tussen houten vaten, touw en natte zakken. Hun ademhaling galmde. Buiten klonken stemmen, maar ze kwamen niet dichterbij.

Josefien zakte door haar knieën. “Ze wilden ons pakken,” fluisterde ze. Lucas knikte. Zijn handen trilden nog steeds. “En ze stoppen niet.”

Bastijn leunde tegen de wand, zijn gezicht bleek in het schemerlicht. “Nu is het anders,” zei hij.

“Hoe bedoel je?”

“Nu weten ze dat jullie weten wat ze doen. Dat maakt jullie gevaarlijk.”

Chase ging voor de opening zitten, zijn lichaam gespannen. Spot kroop voorzichtig uit Josefien haar haar en keek hen aan, haar snorharen trillend. Ze was niet bang. Ze was alert.

“Wat nu?” vroeg Josefien.

Bastijn haalde diep adem. “Nu moeten we zorgen dat het dorp het hoort. Voor vannacht voorbij is.”

Buiten klonk plots een andere stem. Hard. Bekend.

“Wie maakt hier zoveel lawaai?”

Bastijn verstijfde. “De opzichter,” fluisterde hij. “Als hij hen gelooft...”

Lucas voelde hoe alles opnieuw verschoof. Ze waren ontsnapt, maar niet veilig. Ze stonden midden in een strijd die al begon voordat zij geboren waren. En ergens, diep in zijn jas, voelde hij het horloge tegen zijn borst.

Stil.

Nog steeds stil.

Alsof het wachtte op iets wat nog moest gebeuren.

6. de Nacht van het Grote Water

De wind sneed door het dorp alsof hij haast had. Alsof hij wist dat iets groters onderweg was en waarschuwend vooruit rende. De hut waarin ze zich verborgen hielden, kraakte zacht, alsof de planken de lucht voelden veranderen. Lucas kon niet stilzitten. Zijn handen trilden van de adrenaline en de kou die door de kieren naar binnen kwam. Hij probeerde te luisteren naar de stemmen buiten, maar de nacht maakte alles minder duidelijk. Geluiden kwamen van overal en nergens tegelijk.

De opzichter stond nog steeds dicht bij de hutten te roepen. “Wie loopt hier rond? Wie maakt lawaai?”

Zijn stem droeg ver. Te ver. Te luid. De saboteurs konden hem horen. En als die wisten dat de opzichter wakker was, werd alles nog gevaarlijker.

“We moeten weg hier,” fluisterde Bastijn. Zijn gezicht stond donker, zijn blik scherp.

“Waarheen?” vroeg Josefien. “Als we naar buiten gaan, zien ze ons.”

“Als we blijven,” zei Bastijn, “vinden ze ons.”

Chase gromde zacht. Spot kroop dieper in Josefien haar haar. Buiten klonk opnieuw het zware geluid van iets wat werd verplaatst. Geen stap. Geen stem. Iets groters. Lucas’ hart sloeg over.

“De palen,” fluisterde hij. “Ze zijn opnieuw begonnen.”

Bastijn keek hem aan. “Ze doen het vanavond. Nu.”

Ze kropen uit de opslagruimte en bleven laag, terwijl ze zich langs de achterkant van de hutten bewogen. De lucht rook naar natte aarde en rook van smeulend hout. Slecht teken. Als hout nat was, betekende dat dat het dagen geregend had. Als het dagen geregend had, stond het water hoog. Te hoog.

Lucas hoorde het nu duidelijker. Een doffere klap. Het geluid van een houten paal die tegen de dijk duwde. Ritmisch. Afgewogen. Niet rommelig, maar doelgericht. De mannen werkten niet in paniek. Ze werkten met overtuiging.

Een lichte regen begon te vallen. Eerst zacht, dan harder. De druppels tikten op het dak van de hutten en vielen als kleine hamertjes op hun haar en kleding.

“Dit wordt slecht,” zei Josefien zacht. Haar stem klonk dun.

“Het is al slecht,” zei Lucas. “Maar als dat water breekt, wordt het nog erger.”

Ze kwamen dichterbij de geul. Chase ging voorop, laag, bijna kruipend. Zijn oren stonden strak naar achteren. Spot bleef verstopt, maar haar kleine lijfje trilde tegen Josefien haar nek.

De geul was bijna onzichtbaar in de duisternis, maar het geluid van water was duidelijk hoorbaar. Niet rustig. Niet vloeiend. Het klonk alsof het water zich roerde, alsof het hoger en hoger tegen de dijken drukte.

“Daar,” fluisterde Bastijn.

De saboteurs stonden lager, dichterbij de dijk. Hun fakkels brandden zwak in de regen, maar net genoeg om hun silhouetten zichtbaar te maken. Vier mannen. Sterke schouders. Nat haar dat tegen hun gezicht plakte. Ze duwden met hun hele gewicht tegen de palen.

“Ze gaan het echt doen,” fluisterde Josefien.

“Ja,” zei Bastijn. “En niemand houdt ze tegen.”

Lucas voelde iets in hem knakken. Het was geen angst. Geen boosheid. Het was het besef dat dit niet zomaar een scène uit een geschiedenisboek was. Dit was iets wat echte mensen zou raken. Kinderen. Gezinnen. Mensen zoals Bastijn. Mensen die hier alles hadden.

“Wat als we schreeuwen?” vroeg Josefien. “Wat als we het dorp wakker maken?”

“Dan grijpen ze ons voordat iemand komt,” zei Bastijn. “En dan kunnen we niets meer doen.”

“We moeten iemand waarschuwen,” zei Lucas. “De opzichter. Of jouw vader. Iemand die van het dorp is.”

“Mijn vader gelooft mij,” zei Bastijn. “Maar niet iedereen gelooft hem.” Hij keek naar de saboteurs. “Zij wel. Voor hen is hij het probleem.”

Een harde scheur klonk. Niet luid, maar onmiskenbaar. De dijk gaf een beetje mee. Een dunne straal water spoot omhoog.

Josefien hapte naar adem. “Het is begonnen.”
“Het is niet te laat,” zei Lucas. “Nog niet.”

“Wel als we hier blijven,” zei Bastijn. “Kom.”

Ze trokken zich terug van de geul en begonnen te rennen, dit keer niet weg van de mannen, maar richting het hart van het dorp. Het water klotste achter hen. De regen viel harder. Chase bleef dicht bij hen, elke spier gespannen. Spot had zich klein gemaakt, maar haar ogen stonden open en helder.

“Mijn vader is in de grote hut,” hijgde Bastijn. “Als iemand het volk kan waarschuwen, is hij het.”

Ze bereikten de hut net op het moment dat de eerste luide knal klonk. Geen bliksem. Geen steen.
Water.

Veel te veel water.

Het geluid was laag en dreunend, alsof de aarde zelf openscheurde. Lucas voelde de trilling door zijn benen trekken.

“Ga naar binnen,” riep Bastijn.

Ze stormden de hut binnen. Binnen zat een man met brede schouders en een verweerd gezicht. Dezelfde man van de geul. De baas. Bastijn zijn vader.

Hij stond op toen hij hen zag, zijn ogen scherp. “Wat doen jullie hier midden in de nacht?”

Toen hoorde hij het geluid. De knal. De golf.
Hij werd bleek.

“Ze hebben het gedaan,” zei Bastijn. “De dijk is open.”

De man vloekte en greep een hoorn. “Iedereen wakker! Naar hoger grond!”

Hij stormde naar buiten. Bastijn volgde. Lucas en Josefien renden achter hem aan.

Het dorp werd wakker in paniek. Vrouwen schreeuwden. Kinderen huilden. Mannen renden naar de dijkkant om te zien wat er gebeurde. De regen viel als gordijnen uit de hemel.

Lucas keek naar de richting van het water. Hij zag niets door de regen, maar hij voelde het. De lucht trilde. De modder onder zijn voeten zakte weg.

Chase begon te blaffen. Kort. Hard. Waarschuwend.

Toen zag Lucas het. Een donkere muur die bewoog. Een vorm die geen vorm had.

Water.

Het kwam.

En snel.

Josefien greep zijn hand, haar ogen groot. Spot piepte luid. Bastijn keek naar de naderende vloed en vervloekte alles wat hij kende.

“Rennen,” zei hij. “Nu!”

Lucas draaide zijn hoofd één seconde naar de plek waar de saboteurs stonden. Hij zag hen niet meer. Alleen water.

En toen begon het.

7. het Geheime Perkament

De ochtend kwam aarzelend. Alsof het licht niet zeker wist of het welkom was. Mist hing laag boven het veen en kroop tussen de restanten van wat ooit hutten waren geweest. Het water had zich teruggetrokken, maar niet zonder sporen achter te laten. Overal lagen plakken modder, gebroken palen en doornatte stukken hout. Delf ademde nog, maar het klonk moe.

Lucas zat op een omgevallen balk en keek naar zijn handen. Ze waren rauw, rood en vol kleine sneden. Gisteren zouden die handen alleen maar hebben vastgehouden, gelezen, gedacht. Nu hadden ze mensen omhoog getrokken, planken gesjouwd en kinderen door het water gedragen. Hij voelde zich ouder dan hij was. Niet wijzer. Alleen zwaarder.

Josefien zat naast hem, haar knieën opgetrokken. Spot zat weer op haar vertrouwde plek, maar haar vacht was doornat en plakte in piekerige plukjes tegen Josefien haar haar. Ze piepte zacht, niet klagend, maar alsof ze de stilte wilde vullen. Chase lag een paar meter verderop, zijn kop op zijn poten, zijn ogen half gesloten maar alert.

Bastijn kwam naar hen toe. Zijn gezicht zat onder de modder. Zijn ogen waren rood, maar helder. “Niemand is verdronken,” zei hij. “Twee hutten zijn weg. De dijk is kapot, maar niet helemaal. We leven nog.”

Lucas knikte. “Dat is iets.”
“Dat is alles,” zei Bastijn.

Ze stonden op en liepen naar de rand van de beschadigde dijk. Het water stroomde nu rustiger, alsof het zich verontschuldigde. Mannen en vrouwen werkten zwijgend. Geen ruzie. Geen geschreeuw. Alleen handen die deden wat nodig was.

“De saboteurs?” vroeg Josefien.

Bastijn schudde zijn hoofd. “Weg. Of verstopt. Maar niemand is vergeten wat ze hebben gedaan.”

Lucas keek naar de plek waar hij de avond ervoor de leider had zien staan. Iets trok zijn aandacht. De grond daar was anders. Niet alleen kapot, maar open. Alsof iemand haastig had gegraven en het daarna had opgegeven.

“Daar,” zei hij zacht. “Zie je dat?”

Bastijn volgde zijn blik. “Dat was er gisteren niet.”

Ze liepen erheen. De modder was vers omgewoeld. Bastijn hurkte en haalde met zijn handen wat aarde weg. Hij vloekte zacht. “Hier heeft iemand iets verstopt.”

Lucas voelde zijn hart sneller slaan. “Laat mij.”

Hij ging naast Bastijn zitten en begon voorzichtig te graven. Zijn vingers raakten iets hards. Geen steen. Geen hout. Iets dunner. Iets dat niet in de grond hoorde.

Hij trok het voorzichtig los.

Een opgerold stuk perkament kwam tevoorschijn, donker van het water, maar nog intact. Er zat een zegel aan, gebroken, maar herkenbaar. Lucas hield zijn adem in.

“Dat is papier,” fluisterde Josefien.

“Perkament,” zei Lucas. “En oud.”

Bastijn keek hen aan. “Wat betekent dit?”

Lucas slikte. “Dit is geen brief. Dit is een document.”

Ze gingen naar een drogere plek, bij een vuur dat langzaam weer werd aangestoken. Lucas rolde het perkament voorzichtig uit. De letters waren vervaagd, maar leesbaar. Latijn. Niet alles, maar genoeg.

Josefien boog zich dichterbij. Toen legde ze haar hand op het perkament.

Haar adem stakte.

Beelden overspoelden haar. De monnik. De kaars. De trillende hand. De ganzenveer. De naam die werd geschreven. Het zegel dat werd gedrukt. Ze trok haar hand terug en hapte naar adem.

“Het is echt,” zei ze. “Dit is het.”

Lucas knikte. Hij voelde het ook. Niet als een visioen, maar als herkenning. “Dit is een deel van de akte. De schenking. Het land. Delf.”

Bastijn keek van hen naar het perkament. “Dus dit papier heeft besloten wat er met ons gebeurt?”

“Niet besloten,” zei Lucas. “Maar begonnen.”

Hij las hardop wat hij kon. Over land. Over water. Over een geul die gegraven moest worden om het veen te temmen. Over een naam die werd vastgelegd. Delf. Niet als stad. Als werkwoord. Gegraven.

“Ze wilden dit verbergen,” zei Josefien. “Omdat als niemand dit ziet, niemand kan bewijzen waarom de geul hier ligt.”

“En waarom de abdij dit land kreeg,” zei Bastijn langzaam.

Lucas rolde het perkament weer op. “Dit is waarom ze de dijk wilden breken. Niet alleen uit woede. Maar om alles wat hier staat ongedaan te maken. Als Delf verdwijnt, verdwijnt ook dit document.”

Ze keken naar het dorp. Naar de mensen die opnieuw begonnen te bouwen. Naar kinderen die alweer speelden in de modder.

“Wat doen we nu?” vroeg Bastijn.

Lucas keek naar het perkament in zijn handen. Hij dacht aan het boekje. Aan de bobbel in de kaft. Aan de manier waarop geschiedenis soms niet in boeken leeft, maar in keuzes.

“Dit moet beschermd worden,” zei hij. “En niet door het te verstoppen.”

“Maar als zij het vinden...”

“Dan moeten we sneller zijn,” zei Josefien. “En slimmer.”

Op dat moment klonk er een stem achter hen. “Dat perkament.”

Ze draaiden zich om.

De opzichter stond daar. Zijn gezicht was strak. Zijn blik scherp. Hij had alles gezien. Of genoeg.

“Laat me zien wat jullie daar hebben,” zei hij.

Lucas voelde hoe de spanning opnieuw terugkeerde. Niet als paniek dit keer. Als voorbereiding.

Dit was nog niet voorbij.

8. Strijd om Delf

De opzichter hield zijn hand uitgestoken. Zijn vingers trilden niet. Zijn ogen ook niet. Dat maakte hem gevaarlijker dan de saboteurs. Die hand vroeg niet. Die eiste.

“Geef het,” zei hij. “Nu.”

Lucas voelde het perkament in zijn handen. Het voelde zwaarder dan papier ooit zou mogen voelen. Alsof de woorden erin gewicht hadden gekregen door alles wat ermee was gebeurd. Josefiën stapte iets naar voren. Spot drukte zich tegen haar nek. Chase stond al overeind, zijn lijf gespannen, zijn blik strak op de opzichter gericht.

“Wat is dat?” vroeg Bastijn.

“Dat,” zei de opzichter, zonder zijn blik van Lucas af te halen, “is iets wat hier niet rond hoort te gaan. Papier veroorzaakt onrust. Mensen luisteren ernaar alsof het spreekt.”

“Misschien spreekt het ook,” zei Josefiën. Haar stem was zacht, maar duidelijk. “Misschien vertelt het wat hier al lang gebeurt.”

De opzichter kneep zijn ogen samen. “Jij bent dat meisje van gisteren. Jij stelt te veel vragen.”

“En u luistert te weinig,” zei Lucas. Hij wist zelf niet waar de woorden vandaan kwamen. Hij wist alleen dat hij ze niet kon inslikken.

De opzichter zette een stap naar voren. Bastijn ging instinctief voor Lucas staan. “Dit dorp is niet van u alleen,” zei hij.

De man lachte schamper. “Dit dorp is nog van niemand. En zolang dat zo is, beslis ik wat hier blijft.”

Achter hen klonk geroezemoes. Mensen waren dichterbij gekomen. Mannen met modder aan hun kleren. Vrouwen met kinderen op de arm. Ze zagen het perkament. Ze zagen de spanning. Niemand zei iets, maar iedereen luisterde.

Lucas voelde zijn hart bonzen. Dit was het moment. Niet van vechten, maar van kiezen. Hij keek naar Josefien. Zij knikte bijna onmerkbaar.

“Dit perkament hoort bij Delf,” zei Lucas hardop. “Niet bij u. Niet bij mij. Niet bij hen.” Hij wees vaag in de richting waar de saboteurs zich schuilhielden. “Het hoort bij de mensen die hier wonen. Die graven. Die hun handen openhalen aan dit land.”

Een man uit de menigte riep: “Wat staat erop dan?”

“De waarheid,” zei Josefien. “Over waarom deze geul hier ligt. Over wie dit land kreeg. En waarom.”

De opzichter draaide zich razendsnel om. “Dit is opruiing.”

“Dit is geschiedenis,” zei Lucas. “En die kun je niet dichtstoppen met modder.”

Er klonk plots geschreeuw aan de rand van het dorp. Lucas draaide zich om en voelde zijn maag samenkrimpen. De saboteurs kwamen tevoorschijn. Met palen. Met messen. Met ogen die niets meer wilden begrijpen.

“Ze hebben het,” riep de leider. “Dat papier. Pak het.”

Chaos brak los.

Mensen schreeuwden. Kinderen huilden. Mannen renden naar voren, anderen juist weg. Bastijn trok Lucas mee naar achteren. “Naar de dijk,” riep hij. “Als ze het daar krijgen, breken ze alles opnieuw.”

Ze renden. Modder spatte op. Chase rende voorop, blaffend, ontwijkend, snel. Josefien holde naast Lucas, haar hand stevig om het perkament geklemd. Spot piepte luid, maar bleef zitten.

Bij de dijk botsten ze bijna op de saboteurs. Een man greep naar Josefien. Chase sprong ertussen, blaffend, dwingend. De man deinsde terug. Bastijn duwde Lucas opzij.

“Ga,” schreeuwde hij. “Ik hou ze tegen.”

“Dat ga je niet alleen doen,” riep Lucas terug.

Ze stonden nu boven op de dijk. Het water stroomde lager, maar onrustig. Het leek te luisteren. De leider van de saboteurs klom omhoog. Zijn ogen gloeiden. “Geef het perkament,” zei hij. “Of we breken het hier. Alles.”

Josefien voelde haar hand trillen. Ze keek naar Lucas. “Als zij het krijgen, verdwijnt Delf.”

Lucas knikte. Hij wist het. Hij voelde het.

Toen gebeurde het.

Het horloge in zijn jas begon te tikken.

Eerst zacht.

Tik... tak...

Lucas verstijfde. Josefien hoorde het ook. Haar ogen werden groot. Even stilte.

Tik... tak...

Harder.

De lucht om hen heen leek te verdichten. Mist kroop omhoog uit het veen. Niet snel. Niet plotseling. Maar onvermijdelijk. Mensen deinsden achteruit. De saboteurs vloekten. De opzichter stond stokstijf.

“Wat is dit?” riep iemand.

Lucas zag het water vervormen. De lucht werd grijs. Vormen vervaagden. De dijk voelde niet meer stevig onder zijn voeten. Hij zag vaag de gezichten van Bastijn. Van Chase. Van mensen die hier leefden en zouden blijven leven, ook zonder hen.

“Het is nog niet klaar,” zei Josefien. “Nog niet.”

Tik... tak...

Nog harder.

De mist werd een muur. Geluiden dempten. De saboteurs schreeuwden, maar het klonk alsof ze ver weg stonden.

Lucas voelde paniek. “Nee,” fluisterde hij. “Niet nu.”
Maar het horloge luisterde niet.

De laatste
Tik... tak...

Een felle flits scheurde door alles heen.

En Delf verdween.

9. Wat Achterblijft

Lucas viel niet. Hij zweefde ook niet. Hij werd uit elkaar getrokken.

Het licht van de flits was zo fel dat hij even dacht dat hij blind was geworden. Geluid bestond niet meer. Richting ook niet. Alleen het gevoel dat hij ergens doorheen werd gesleurd waar hij niet voor was gemaakt. Zijn maag keerde zich om. Zijn hoofd bonsde. Hij probeerde te schreeuwen, maar hij wist niet of hij geluid maakte.

Toen voelde hij grond.

Hard. Droog. Stil.

Hij opende zijn ogen. De mist was weg. De regen ook. Geen veen, geen dijk, geen houten hutten. Hij rook geen nat land meer. Alleen stof. Oude stenen. En iets metaalachtigs.

“Josefien?” Zijn stem klonk schor.

Hij ging rechtop zitten. De wereld kwam langzaam terug. Hij zat op een stenen vloer. Om hem heen stonden muren. Hoog. Oud. Maar niet van hout. Van steen. Bekend steen.

“Josefien!” riep hij harder.

“Ik ben hier,” klonk haar stem, ergens rechts van hem. “Denk ik, maar alles draait.”

Lucas stond op en liep naar haar toe. Ze zat tegen een muur, haar knieën opgetrokken. Spot zat nog steeds op haar schouder, maar haar vacht was droog. Te droog. Chase stond naast haar en kwispelde voorzichtig, alsof hij wilde controleren of dit weer een plek was waar hij kon bestaan.

Lucas keek om zich heen.

“Dit is... Delft,” zei hij langzaam. “Maar niet thuis.”

De ruimte was groot. Een oude kelder. Gewelfde plafonds. Koude lucht. Geen licht behalve een smalle opening boven hen. Hij herkende het. Hij had hier ooit over gelezen.

“Dit is later,” zei hij. “Veel later.”

Het horloge in zijn jas tikte niet meer. Het voelde zwaar, koud, alsof het leeg was.

“Waar zijn we dan?” vroeg Josefien.

Lucas slikte. “In een toekomst die al weet wat er met Delf gebeurt.”

Hij liep naar de opening en keek omhoog. Zonlicht viel naar binnen. Hij zag stenen huizen. Geen hout. Geen modder. Delft zoals hij het kende. Of bijna.

Toen drong het besef door.

“Bastijn,” fluisterde hij.

Josefien keek hem aan. “Wat?”

“Bastijn is hier niet.”

Ze begreep het meteen. Haar ogen werden groot. “Hij is achtergebleven.”

De gedachte sloeg in als een klap. Bastijn. Zijn vader. De mensen. De strijd bij de dijk. Ze waren weg. Niet opgelost. Niet afgerond.

“We hebben ze achtergelaten,” zei Josefien.

“Nee,” zei Lucas. Maar hij wist dat het niet helemaal waar was. “We zijn weggehaald.”

Hij dacht aan het perkament. Hij keek naar Josefien haar handen. Leeg.

“Het perkament,” zei hij. “Heb jij het nog?”

Josefien schudde haar hoofd. “Het was er. Tot de mist kwam.”

Ze zwegen. Het besef kroop langzaam omhoog. Als het perkament niet mee was gekomen, was het daar gebleven. In Delf. Of verloren gegaan. Of vernietigd.

“Wat als het verdwenen is?” vroeg Josefen.

Lucas haalde diep adem. “Dan is de geschiedenis die wij kennen misschien niet vanzelf ontstaan.”

Hij liep rusteloos door de ruimte. Dit was de prijs. Niet bloed. Niet pijn. Maar onzekerheid. Hij had altijd gedacht dat tijdreizen betekende dat je ergens heen ging en weer terug. Alsof tijd een deur was. Maar het voelde nu meer als water. Beweeglijk. Gevoelig. Alles veranderde als je erin bewoog.

“Het horloge,” zei Josefen. “Het begon te tikken terwijl het nog niet klaar was.”

Lucas pakte het uit zijn jas. Het lag stil in zijn hand. Geen tik. Geen tak. “Het heeft ons weggehaald omdat het moest. Niet omdat wij klaar waren.”

“Maar Bastijn was dat wel,” zei Josefen zacht.

Er klonk een geluid boven hen. Voetstappen. Stemmen. Lucas hield zijn adem in. De stemmen klonken modern. Bekend. Ze waren niet alleen.

“Kom,” fluisterde hij. Ze liepen naar de opening en klommen omhoog.

Boven kwamen ze uit in een straatje. Smal. Bakstenen huizen. Fietsen. Delft. Mensen liepen voorbij zonder hen op te merken. Het gewone leven ging door. Niemand wist wat er net niet was verdwenen.

Josefen keek om zich heen. “Alles is er nog.”

“Ja,” zei Lucas. “Maar we weten niet waarom.”

Ze liepen naar huis. Niet rennend. Niet juichend. Stil. Chase liep rustig naast hen. Spot keek nieuwsgierig om zich heen, alsof ze wilde controleren of deze wereld klopte.

Binnen was alles zoals ze het hadden achtergelaten. De bank. De tafel. Het boekje lag daar. Dicht. Onaangeroerd. Alsof het nooit open was geweest.

Lucas liep ernaartoe en legde zijn hand op de kaft. Geen bobbel. Geen warmte. Gewoon leer.

Josefien voelde tranen opkomen. “Is het voorbij?”
Lucas schudde langzaam zijn hoofd. “Nee. Het is verder.”

Hij pakte het horloge. Het voelde anders. Alsof het iets had achtergelaten. Of iets had meegenomen.

Ze gingen zitten. Niemand zei iets. Buiten reed een fiets voorbij. Iemand lachte. Het heden leefde door.

Maar Lucas wist nu iets wat hij daarvoor niet wist.

Geschiedenis is geen vast verhaal. Het is een dun koord van keuzes. En soms blijft iemand achter aan de andere kant van de tijd, zodat de rest door kan.

Het horloge bleef stil.

Maar diep vanbinnen wist Lucas dat dit niet het einde was.

10. Terug in het Heden

De stilte in de woonkamer voelde groter dan de ruimte zelf. Alsof de muren iets hadden gezien en nu twijfelden of ze moesten spreken. Lucas zat op de rand van de bank, zijn armen om zijn knieën geslagen. Hij rook nog steeds nat veen in zijn shirt, alsof Delf een stukje van zichzelf had achtergelaten. Chase lag aan zijn voeten, zijn kop tussen zijn poten, ogen halfopen maar waakzaam. Josefien zat naast hem, zacht wiegend, met Spot tegen haar hals gedrukt als een kleine warme herinnering aan alles wat ze hadden meegemaakt.

Niemand zei iets. Niet omdat ze bang waren, maar omdat woorden zo licht voelden vergeleken met wat er op hun schouders rustte. Het was alsof de wereld hen had teruggegeven aan hun eigen tijd, maar hen vergeten was te vertellen hoe ze verder moesten ademen.

Josefien keek naar het boekje op tafel. Het leren käftje dat hen in deze nachtmerrie had getrokken. Dat had gefluisterd, getoond, geopend. Het lag daar nu doodstil. Geen bobbel in de käft. Geen warmte. Geen waarschuwing.

Zij pakte het voorzichtig vast. Alsof het opnieuw kon bijten. Hij opende het. De bladzijden waren droog. De symbolen stonden er nog. Maar het voelde alsof iemand de ziel eruit had gehaald. Alsof dit nu alleen nog papier was.

Josefien keek naar zijn handen. “Wat met Bastijn?”
Lucas sloot zijn ogen even. Het beeld van Bastijn op de dijk, zijn voeten in het veen, zijn ogen die iets begrepen wat Lucas pas later zou begrijpen, brandde in zijn gedachten.

“Hij leeft zijn leven,” zei Josefien zacht. “Met of zonder ons.”
“Maar wij weten het.”
“En hij ook,” zei Lucas. “Misschien is dat genoeg.”

Ze zwegen. Spot kroop omhoog in Josefien haar haar en bleef daar zitten, alsof ze voelde dat stilte nu beter was dan piepen. Chase schoof iets

dichter naar hen toe en legde zijn kop op Lucas zijn knie. Lucas legde automatisch zijn hand op de zachte vacht.

De kamer voelde langzaam weer als hun kamer. Niet als een doorgang. Niet als een plek tussen tijden. Maar als thuis. De ramen stonden open. Buiten fietste iemand voorbij. Er klonk een lach. Er tikte een ketting tegen een fietsframe. Een auto remde verderop. Het gewone leven golfde voorbij alsof er niets veranderd was.

Maar alles was veranderd.

Josefien liep naar het raam en keek naar buiten. Haar ogen volgden de gracht. De huizen. De brug. Alles wat bestond dankzij mensen zoals Bastijn. Mensen die graven. Bouwen. Volhouden. Die geen geschiedenis lezen, maar maken.

“Denk je dat hij gelukkig wordt?” vroeg ze zacht.

Lucas stond naast haar. Hij volgde haar blik. “Hij verdient dat wel,” zei hij. “Ja,” fluisterde Josefien. “Dat wel.”

Ze draaide zich naar hem toe. “Denk je dat het horloge nog eens gaat tikken?”

Lucas keek naar het kleine, stille voorwerp op tafel. Net iets te oud om nep te zijn, net iets te vreemd om gewoon te zijn. Het lag er als een slapend dier. Niet gevaarlijk. Niet onschuldig. Gewoon aanwezig. Wachtend.

“Ik denk niet dat het voorbij is,” zei Lucas. “Maar ik denk wel dat het tijd geeft.”

“Voor wat?”

Hij dacht na. Echt na. Voor het eerst sinds ze terug waren. “Voor ons,” zei hij. “Om te begrijpen wat er net is gebeurd. En waarom wij.”

Josefien trok haar knieën op de bank en leunde tegen hem aan. Spot kroop in haar holletje van haar en trillend haar. Chase zuchtte diep en viel half in slaap.

Het was goed zo.

Niet opgelost. Niet afgerond. Maar goed genoeg om weer adem te halen.

Hun ogen gingen naar buiten. Naar Delft dat glansde in het late licht. De stad ademde rustig, onverstoord. Alsof niemand ooit had gevochten met water. Alsof niemand ooit bijna was verdwenen. Alsof geschiedenis iets was dat achter glas lag in een museum, en niet iets dat door een dijk kon breken.

Maar Lucas wist beter.

Hij wist dat een stad staat omdat mensen dat hebben besloten. Omdat ze hebben gegraven, gevochten, gestaan waar het water kwam. Omdat iemand als Bastijn een schop had gepakt en niet had opgegeven.

En dat het heden nu rustig doorleefde...
terwijl bijna niemand wist hoe dichtbij het water ooit had gestaan.

-Einde-

Nawoord

Geschiedenis lijkt vaak iets dat vastligt, maar in werkelijkheid bestaat ze uit keuzes. Uit mensen die bleven staan, juist toen het moeilijk werd. *Lucas en het Boek van Delft* laat zien dat een stad niet zomaar ontstaat, maar groeit door moed, volharding en samenwerking.

De oorsprong van Delft ligt in nat land, gegraven water en mensen die geloofden in een toekomst die nog onzeker was. Dit verhaal is gebaseerd op die werkelijkheid. Niet om het verleden vast te zetten, maar om te laten voelen hoe dichtbij het soms nog is.

Dank je wel dat je mee terugging naar het begin.
En onthoud: het heden rust op keuzes die ooit niemand zag.

bedankt voor het lezen.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Martin Kruiniger', enclosed within a large, loopy oval stroke.

Martin Kruiniger

het Boek van Delf

Wanneer Lucas en Josefien op een rommelmarkt een vreemd oud boekje vinden, lijkt het eerst niets bijzonders. Maar zodra het horloge begint te tikken en de mist hen omsluit, worden ze meegevoerd naar **Delf**: de rauwe, zompige nederzetting waar Delft ooit begon.

Daar ontdekken ze een gevaarlijk geheim dat begraven had moeten blijven. Een verdwenen akte. Mensen die bereid zijn te saboteren voor land dat ze willen houden. Een dijk die elk moment kan breken. En een vriend die ze misschien niet kunnen redden.

Terwijl water en wantrouwen dichterbij komen, leren Lucas en Josefien dat geschiedenis niet geschreven wordt door toeval, maar door keuzes. Keuzes die soms pijn doen. Keuzes die bepalen of een stad kan bestaan.

Lucas en het Boek van Delf is een spannend en meeslepend YA-tijdreisavontuur over moed, verantwoordelijkheid en de verborgen oorsprong van Delft.

